

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-08-908/25-42706/2

Podgorica, 22.12.2025. godine

Za: MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE, Rimski trg br. 46, Podgorica

gospodinu, Vladimiru Jokoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz instrumenata pretpristupne pomoći Evropske unije (IPARD III program) i direktnih plaćanja u poljoprivredi

Veza: Vaš akt broj: 05-308/25-29486/1 od 27.11.2025. godine

Poštovani gospodine Jokoviću,

Povodom *Predloga uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz instrumenata pretpristupne pomoći Evropske unije (IPARD III program) i direktnih plaćanja u poljoprivredi*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga uredbe i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Nakon izvršene analize dostavljenog Predloga uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz instrumenata pretpristupne pomoći Evropske unije (IPARD III program) od strane Direktorata za upravljanje strukturama pretpristupne podrške EU, utvrđeno je da su izmjene i dopune dokumenta sa IPA aspekta pripremljene u skladu sa kriterijumima iz Okvirnog finansijskog IPA III sporazuma, Sektorskog sporazuma za IPARD III i IPARD III programa, kao i da nema negativnih finansijskih efekata, te da se izmjenama i dopunama Uredbe omogućava efikasnije povlačenje finansijskih sredstava iz pretpristupnih fondova crnogorskim poljoprivrednim proizvođačima.

Ovom Uredbom omogućava se realizacija IPARD III Programa 1.3 verzija čija je namjera da pripremi crnogorske poljoprivrednike za ulazak u EU, na način što će sredstva iz IPA III – oblast poljoprivrede i ruralnog razvoja iskoristiti u što većoj mjeri, a što će za posledicu imati unapređenje kvaliteta proizvoda, povećanje obima proizvodnje, veću konkurentnost i dostizanje EU standarda bezbjednosti hrane u primarnom i prerađivačkom sektoru. Ovim Programom finansiraće se investicije u modernizaciju poljoprivrednih gazdinstava, unaprijeđenje postojećih i izgradnju novih prerađivačkih kapaciteta, unaprijeđenje ruralne infrastrukture i ruralni turizam. Predloženom Uredbom korisniku sredstava podrške definiše se način korišćenja sredstava podrške iz IPARD III programa, definišu se prihvatljivi korisnici, sektori, investicije i troškovi, uslovi koje je potrebno da ispuni korisnik u cilju dobijanja bespovratnih sredstava, kao i procedura terenske i administrativne kontrole. Na ovaj način se korisniku stavlja na uvid i olakšava pregled uslova i procedura dostupnih sredstava za finansiranje investicija, i ujedno podstiče bolja potrošnja sredstava IPARD III programa.

Navedeni ciljevi su u potpunosti usaglašeni sa Strategijom razvoja poljoprivrede i ruralnih područja 2022–2028. Takođe, Program je usaglašen sa ciljevima nove Zajedničke poljoprivredne politike EU. IPARD III program usvojen je 29. juna 2022. godine od strane Evropske komisije, a 28. jula 2022. godine od strane Vlade Crne Gore.

Uvidom u dostavljeni materijal i Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, navedeno je da je za implementaciju predmetnog akta nije potrebno obezbjeđivanje dodatnih sredstava iz budžeta Crne Gore

S tim u vezi, Ministarstvo finansija, sa aspekta državnog budžeta, nema primjedbi na *Predlog Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz instrumenata pretprijetne pomoći Evropske unije (IPARD III program)*.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

Na osnovu člana 26 stav 3 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službeni list CG“, br. 56/09, 34/14, 1/15, 30/17 i 59/21), Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2025. godine, donijela je

**UREDBU
O IZMJENAMA I DOPUNAMA UREDBE O REALIZACIJI I POSTUPKU KORIŠĆENJA
SREDSTAVA IZ INSTRUMENTA PRETPRISTUPNE POMOĆI EVROPSKE UNIJE (IPARD
III PROGRAM)**

Član 1

U Uredbi o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz instrumenta pretpristupne pomoći Evropske unije (IPARD III program) („Službeni list CG“, br. 20/24 i 76/24) u članu 2 stav 1 na kraju tačke 8 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje deset novih tačaka koje glase:

„9) **roboti** su automatizovani ili poluautomatizovani uređaji, sistemi ili mašine opremljene senzorima i sistemima za upravljanje (često zasnovanim na vještačkoj inteligenciji), koji samostalno ili uz minimalnu ljudsku intervenciju obavljaju različite zadatke u poljoprivrednoj proizvodnji, preradi, ribarstvu i akvakulturi, s ciljem povećanja efikasnosti, preciznosti i održivosti proizvodnje;

10) **radne mašine** su vozila na motorni pogon namijenjena za obavljanje određenih radova (bager, buldožer, grejder, skreper, utovarivač, kombajn, valjak, finiher, itd).

11) **specijalno teretno vozilo** je motorno vozilo koje je po konstrukciji, uređajima i opremi namijenjeno i opremljeno samo za prevoz određenih tereta (vozilo za prevoz tečnosti ili gasova, vozilo sa rashladnom komorom, vozilo sa nadgradnjom za prevoz stoke, vozilo za prevoz ribe);

12) **traktor** je vozilo na motorni pogon konstruisano da vuče, potiskuje ili nosi traktorske priključke, odnosno da služi za pogon takvih priključaka ili za vuču priključnih vozila;

13) **traktorski priključak** je zamjenjivo oruđe koje služi obavljanju poljoprivrednih, šumskih ili drugih radova, koje traktor vuče, gura ili nosi;

14) **off road vozila/kvadovi** - pod ovom kategorijom se podrazumijevaju terenska vozila i to ATV (vozila za sve terene) koje označava motorno vozilo sa četiri točka namijenjeno kretanju po nepristupačnim terenima, kojim se upravlja pomoću upravljača i UTV (višenamjensko terensko vozilo) koje označava višenamjensko terensko vozilo kojim se upravlja pomoću volana, a namijenjeno je prevozu osoba i tereta po nepristupačnim terenima;

15) **mrtvi teret** je slučaj koji se javlja kada se utvrdi da korisnik podrške može realizovati predmetnu investiciju i bez finansijske podrške kroz IPARD III program;

16) **komisija za evaluaciju** je oblik rada – tehničko tijelo sastavljeno od nezavisnih konsultanata i stručnih lica sa potrebnim znanjima, formirano radi objektivnog utvrđivanja činjeničnog stanja po zahtjevu Agencije (u daljem tekstu: Komisija);

17) **planinsko područje za potrebe implementacije IPARD III programa** su ona područja koja se nalaze na nadmorskoj visini većoj od 600 m nadmorske visine;

18) **mładi poljoprivrednik** je korisnik/izvršni direktor mładi od 40 godina u trenutku podnošenja zahtjeva za odobravanje sredstava podrške, a koji posjeduje odgovarajuće stručne vještine i kompetencije.“

Član 2

U članu 3 poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„Zahtjev za dodjelu podrške u ime korisnika iz st. 1 i 2 ovog člana podnosi nosilac poljoprivrednog gazdinstva.“

Član 3

U članu 5 stav 1 tač. 5 i 10 mijenjaju se i glase:

„5) nabavku nove namjenske poljoprivredne mehanizacije i/ili opreme, uključujući kompjuterski hardver i softver, kao i robote do tržišne vrijednosti imovine;

10) specijalizovana vozila za prevoz primarnih poljoprivrednih proizvoda ili živih životinja u skladu sa zahtjevima dobrobiti životinja, isključujući kamione, i uključujući specijalizovane prikolice ili nadograđeni sistem za vozila sa odgovarajućom opremom;“.

Stav 3, mijenja se i glasi:

„Investicije koje se odnose na izgradnju novih objekata prihvatljive su za podršku samo pod uslovom da korisnik, uz izgradnju novih objekata, realizuje i investiciju u obnovljive izvore energije u okviru iste investicije za koju se traži podrška.“

Član 4

U članu 6 stav 1 tač. 7 i 10 mijenjaju se i glase:

„7) nabavku nove namjenske poljoprivredne mehanizacije i/ili opreme, uključujući kompjuterski hardver i softver, kao i robote do tržišne vrijednosti imovine;

10) specijalizovana vozila za prevoz primarnih poljoprivrednih proizvoda ili živih životinja u skladu sa zahtjevima dobrobiti životinja, isključujući kamione, i uključujući specijalizovane prikolice ili nadograđeni sistem za vozila sa odgovarajućom opremom;“.

Stav 3, mijenja se i glasi:

„Investicije koje se odnose na izgradnju novih objekata prihvatljive su za podršku samo pod uslovom da korisnik, uz izgradnju novih objekata, realizuje i investiciju u obnovljive izvore energije u okviru iste investicije za koju se traži podrška.“

Član 5

U članu 7 stav 3 mijenja se i glasi:

„Investicije koje se odnose na izgradnju novih objekata prihvatljive su za podršku samo pod uslovom da korisnik, uz izgradnju novih objekata, realizuje i investiciju u obnovljive izvore energije u okviru iste investicije za koju se traži podrška.“

Član 6

U članu 8 stav 1 tač. 6 i 10 mijenjaju se i glase:

„6) nabavku nove namjenske poljoprivredne mehanizacije i/ili opreme, uključujući kompjuterski hardver i softver, kao i robote do tržišne vrijednosti imovine;

10) specijalizovana vozila za prevoz primarnih poljoprivrednih proizvoda ili živih životinja u skladu sa zahtjevima dobrobiti životinja, isključujući kamione, i uključujući specijalizovane prikolice ili nadograđeni sistem za vozila sa odgovarajućom opremom;“.

Stav 3 mijenja se i glasi:

„Investicije koje se odnose na izgradnju novih objekata prihvatljive su za podršku samo pod uslovom da korisnik, uz izgradnju novih objekata, realizuje i investiciju u obnovljive izvore energije u okviru iste investicije za koju se traži podrška.“

Član 7

Član 10 mijenja se i glasi:

„Sredstva podrške iz Mjere 1 ne mogu se dobiti, odnosno koristiti za:

- 1) poreze, uključujući i porez na dodatu vrijednost, carine i uvozne dažbine i sve ostale naknade koje imaju jednak efekat;
- 2) kupovinu, zakup ili davanje u zakup zemljišta i postojećih objekata, bez obzira na to da li zakup dovodi do prenosa vlasništva na zakupca, osim ako odredbama IPARD III programa nije tako propisano;
- 3) novčane kazne, finansijske kazne i troškove sudskog postupaka;
- 4) operativne troškove, osim ako nisu propisno opravdani prirodom mjere u okviru IPARD III programa;
- 5) nabavku polovne mehanizacije i opreme;
- 6) kupovinu kombajna i vozila, osim specijalizovanih vozila koja su direktno relevantna za ciljeve podržane investicije kako je predviđeno u programu IPARD III;
- 7) bankarske troškove, troškove garancija i slične troškove;
- 8) troškove konverzije, provizije i gubitke po osnovu kursnih razlika vezanih za IPARD račun u evrima kao i druge čisto finansijske troškove;

- 9) doprinose u naturi, uključujući i vlastite troškove rada;
- 10) kupovinu prava poljoprivredne proizvodnje, životinja, jednogodišnjih biljaka kao i njihovo sađenje, osim životinja ugroženih rasa za uzgoj, podržanih u okviru obaveza predviđenih agro-ekološkom-klimatskom mjerom;
- 11) troškove održavanja, amortizacije i zakupa,
- 12) kupovinu off-road vozila/kvadova koja se mogu koristiti za prevoz tereta, radnih mašina kako je definisano važećim Zakonom o bezbjednosti saobraćaja na putevima (isključujući viljuškare), automobilskih prikolica svih oblika i namjena i nespecijalizovanih vozila za prevoz tereta;
- 13) za opšte troškove nastale prije 01.01.2021. godine.

Sljedeći troškovi nijesu prihvatljivi za finansiranje, osim ako Evropska Komisija, (u daljem tekstu: Komisija) ne odluči drugačije:

- 1) troškovi projekata u kojima su, prije njihovog završetka, naplaćene naknade korisnicima ili učesnicima, osim ako te naknade nisu oduzete od potraživanih troškova;
- 2) promotivni troškovi osim onih od zajedničkog interesa;
- 3) troškovi koje je napravio korisnik pri čemu je više od 25% njegovog kapitala u vlasništvu javnog organa ili više javnih organa, osim ako Komisija nije odlučila tako u posebnom slučaju na osnovu potpuno obrazloženog zahtjeva Crne Gore.

Komisija donosi odluku u roku od tri mjeseca od dana prijema zahtjeva.

Isključenje iz stava 2 tačka 3 ovog člana primjenjuje se na mjere 1, 3, 4 i 7, dok ovo pravilo nije primjenjivo na troškove za mjere čiji korisnik je/može biti javni organ, odnosno mjere 5, 6, 9 i 11.

Investicije u sektor duvana i konoplje nijesu prihvatljive u okviru IPARD-a.

Podrška proizvodnji alkoholnih pića nije prihvatljiva, osim za proizvodnju vina do 15% alkoholne jačine.

Troškovi nastali prije zaključenja ugovora o dodjeli sredstava podrške nijesu prihvatljivi, osim opštih troškova.

Član 8

U članu 12 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Korisnici sredstava podrške iz st. 1 i 2 ovog člana mogu ostvariti pravo na finansijsku podršku u slučaju da investicija nije prepoznata kao mrtvi teret, a koji se utvrđuje:

- za fizička lica kapaciteti gazdinstva u odnosu na predmetnu investiciju se provjeravaju na osnovu Biznis plana, odnosno njegovih izvedenih vrijednosti, imajući u vidu potencijal prikazan kroz projektovane prihode i rashode;
- za pravna lica na osnovu vrijednosti iz zvaničnih finansijskih iskaza (Bilans stanja i Bilans uspjeha) za poslednju poslovnu godinu prije raspisivanja Javnog poziva, a što uključuje i eventualna povezana lica, koje se upoređuju sa iznosom predmetne investicije za koju se traži IPARD podrška.“

Član 9

U članu 13 stav 4 riječ „koji“ briše se, a poslije riječi „parcela“ tačka-zarez se briše i dodaju riječi: „u vrijeme podnošenja zahtjeva.“.

Član 10

U članu 14 stav 6 poslije riječi „(SIZEP)“ dodaju se riječi: „gdje je to relevantno“.

Poslije stava 6 dodaju se tri nova stava koji glase:

„U slučaju da je zemljište zakupljeno, zakup mora da bude ugovoren na period od najmanje 7 godina od datuma podnošenja aplikacije.

U slučaju sektora akvakulture, period zakupa mora biti u skladu sa važećim propisima koji regulišu akvakulturu.

Za investicije u sisteme za navodnjavanje, sa ciljem postizanja efikasnosti korišćenja vode, mora se uspostaviti mjerenje, koje omogućava mjerenje količine potrošene vode na nivou podržane investicije ili će biti uspostavljeno kao dio te investicije.“

Član 11

U članu 16 stav 2 riječ „gazdinstva.“ zamjenjuje se riječima: „poljoprivrednog gazdinstva, odnosno podnosioca zahtjeva za podršku.“

Član 12

Član 17 mijenja se i glasi:

„Korisnici u okviru perioda implementacije IPARD III programa mogu dobiti podršku samo za jedan traktor maksimalne snage 100 kW.

Od ukupnog iznosa sredstava EU prvobitno opredijeljenih za investicije u nepokretnu imovinu poljoprivrednih gazdinstava, maksimalno 20% sredstava može se potrošiti na traktore, ukupno za programski period IPARD II i IPARD III programa.“

Član 13

Član 18 mijenja se i glasi:

„Sredstva podrške iz Mjere 1 mogu se dodijeliti za investicije čija ukupna vrijednost prihvatljivih troškova iznosi od 10.000 € do 650.000 €.

Sredstva podrške iz stava 1 ovog člana dodjeljuju se u visini do 60% vrijednosti prihvatljivih investicija i troškova.

Za investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava iz stava 1 ovog člana koje se realizuju u planinskim područjima dodjeljuje se dodatnih 5% sredstva podrške.

Za investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava iz stava 1 ovog člana čiji nosilac u trenutku podnošenja zahtjeva za dodjelu podrške ima manje od 40 godina i/ili je proizvođač sertifikovanih organskih proizvoda dodjeljuje se dodatnih 10% sredstva podrške.

Dodatni iznos podrške za investicije iz st. 3 i 4 ovog člana, korisnik ne može ostvariti kumulativno već samo po jednom osnovu.

Dodatnih 10% sredstava javne podrške u odnosu na sredstva iz st. 2, 3 i 4 ovog člana, mogu se dodijeliti za dio odobrenih prihvatljivih troškova koji se odnosi na upravljanje, skladištenje stajnjaka i drugog otpada iz poljoprivredne proizvodnje i kolektivne investicije.

Za investicije iz st. 2, 3, 4 i 6 ovog člana kumulativni intenzitet pomoći ne može biti veći od 75%.

Za neproizvodne investicije, minimalni iznos ukupnih prihvatljivih troškova po projektu iznosi 1.000 €, a maksimalan iznos je 5.000 €.

Podnosiocu aplikacije može da bude odobreno više od jednog projekta za neproizvodne investicije, ali ukupni prihvatljivi troškovi neproizvodnih investicija po korisniku za ovu mjeru ne mogu budu veći od 10.000 € za vrijeme trajanja programskog perioda.

Sredstva podrške za neproizvodne investicije iznose 100% od vrijednosti prihvatljivih troškova.

EU kofinansiranje iznosi 75% od javne podrške, osim u slučaju neproductivnih investicija, kada intenzitet pomoći može iznositi do 85% javne podrške.“

Član 14

U članu 21 stav 1 na kraju tačke 2 tačka-zarez se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „kao i robote;“.

Tačka 5 mijenja se i glasi:

„5) specijalizovana vozila za prevoz sirovih i gotovih proizvoda, sa ili bez rashladnog sistema, isključujući kamione, a uključujući specijalizovane prikolice ili nadograđeni sistem za vozila sa odgovarajućom opremom.“

Član 15

Član 23 mijenja se i glasi:

„Sredstva podrške Mjere 3 ne mogu se dobiti, odnosno koristiti za:

- 1) poreze, uključujući i porez na dodatu vrijednost, carine i uvozne dažbine i sve ostale naknade koje imaju jednak efekat;

- 2) kupovinu, zakup ili davanje u zakup zemljišta i postojećih objekata, bez obzira na to da li zakup dovodi do prenosa vlasništva na zakupca, osim ako odredbama IPARD III programa nije tako propisano;
 - 3) novčane kazne, finansijske kazne i troškove sudskog postupka;
 - 4) operativne troškovi, osim ako nisu propisno opravdani prirodom mjere u okviru IPARD III programa;
 - 5) polovnu mehanizaciju i opremu;
 - 6) kupovinu kombajna i vozila, osim specijalizovanih vozila koja su direktno relevantna za ciljeve podržane investicije kako je predviđeno u programu IPARD III;
 - 7) bankarske troškove, troškove garancija i slične troškove;
 - 8) troškove konverzije, provizije i gubitke po osnovu kursnih razlika vezanih za IPARD račun u evrima kao i druge čisto finansijske troškove;
 - 9) doprinose u naturi, uključujući i vlastite troškove rada;
 - 10) kupovinu prava poljoprivredne proizvodnje, životinja, jednogodišnjih biljaka kao i njihovo sađenje, osim životinja ugroženih rasa za uzgoj, podržanih u okviru obaveza predviđenih agro-ekološkom-klimatskom mjerom;
 - 11) sve troškove održavanja, amortizacije i zakupa;
 - 12) kupovinu off-road/kvadova vozila koja se mogu koristiti za prevoz tereta, radnih mašina kako je definisano važećim Zakonom o bezbjednosti saobraćaja na putevima (isključujući viljuškare), automobilskih prikolica svih oblika i namjena i nespecijalizovanih vozila za prevoz tereta;
 - 13) za opšte troškove nastale prije 01.01.2021. godine.
- Sljedeći troškovi nijesu prihvatljivi za finansiranje, osim ako Komisija ne odluči drugačije:

- 1) troškovi projekata u kojima su, prije njihovog završetka, naplaćene naknade korisnicima ili učesnicima, osim ako te naknade nisu oduzete od potraživanih troškova;
 - 2) promotivni troškovi osim onih od zajedničkog interesa;
 - 3) troškovi koje je napravio korisnik pri čemu je više od 25% njegovog kapitala u vlasništvu javnog organa ili više javnih organa, osim ako Komisija nije odlučila tako u posebnom slučaju na osnovu potpuno obrazloženog zahtjeva Crne Gore.
- Komisija donosi odluku u roku od tri mjeseca od dana prijema zahtjeva.
- Isključenje iz stava 2 tačka 3 ovog člana se primjenjuje na mjere 1, 3, 4 i 7, dok ovo pravilo nije primjenjivo na izdatke za mjere čiji korisnik je/može biti javni organ, odnosno mjere 5, 6, 9 i 11.

Investicije u sektor duvana i konoplje nijesu prihvatljive u okviru IPARD-a.

Podrška proizvodnji alkoholnih pića nije prihvatljiva, osim za proizvodnju vina do 15% alkoholne jačine.

Troškovi nastali prije zaključenja ugovora o dodjeli sredstava podrške nijesu prihvatljivi osim opštih troškova."

Član 16

Član 24 mijenja se i glasi:

„Korisnici sredstava podrške iz Mjere 3 ekonomsku održivost dokazuju finansijskim iskazima i biznis planom koji sadrži: kratak opis poslovanja, obrtna sredstva i obaveze, ljudske resurse, opis predložene investicije, njeno finansiranje i projekcije budućih ekonomskih aktivnosti.

Potvrdu o ekonomskoj održivosti korisnik dostavlja putem obrasca koji propisuje IPARD Agencija.

Korisnici sredstava podrške iz Mjere 3 čija je investicija iznad 50.000 € izrađuju detaljan biznis plan, a za investicije ispod 50.000 € izrađuju pojednostavljeni biznis plan.

Korisnici sredstava podrške iz stava 1 ovog člana mogu ostvariti pravo na finansijsku podršku u slučaju da investicija nije prepoznata kao „mrtvi teret“, a koji se utvrđuje za pravna lica na osnovu vrijednosti iz zvaničnih finansijskih iskaza (Bilans stanja i Bilans uspjeha) za poslednju poslovnu godinu prije raspisivanja Javnog poziva, a što uključuje i eventualna

povezana lica, koje se upoređuju sa iznosom predmetne investicije za koju se traži IPARD podrška.“

Član 17

U članu 26 stav 2 poslije riječi: „izvore energije“ tačka se briše i dodaju riječi: „u sklopu podržanog projekta.“

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Za investicije u sisteme za navodnjavanje, sa ciljem postizanja efikasnosti korišćenja vode, mora se uspostaviti mjerenje, koje omogućava mjerenje količine potrošene vode na nivou podržane investicije ili će biti uspostavljeno kao dio te investicije.“

Dosadašnji stav 4 postaje stav 5.

Član 18

U članu 27 stav 3 mijenja se i glasi:

„Investicija se smatra prihvatljivom kada kapacitet postrojenja za proizvodnju električne energije koje koristi izvore obnovljive energije ne prelazi 120% trogodišnjeg prosjeka potrošnje za sopstvene potrebe potrošnje podnosioca zahtjeva za podršku poljoprivrednog gazdinstva.“

Član 19

U članu 31 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Pravo na podršku ima korisnik koji dostavi dokaz ili za kojeg je uvidom u službene evidencije utvrđeno da je ostvario pravo na direktna plaćanja u biljnoj proizvodnji i/ili stočarstvu i/ili mjerama zajedničke organizacije tržišta i/ili mjerama ruralnog razvoja prije dana objavljivanja javnog poziva.“

Član 20

Član 32 mijenja se i glasi:

„Sredstva podrške iz Mjere 7 podmjera 7.2 „Podrška investicijama za preradu na gazdinstvu“(u daljem tekstu: podmjera 7.2) mogu koristiti:

- fizička lica, kao nosioci porodičnog poljoprivrednog gazdinstva u skladu sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju, koja su najkasnije do dana objave javnog poziva upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava;

- mikro i malo pravno lice, kao nosilac poljoprivrednog gazdinstva;

- organizacije proizvođača (kooperative), registrovane u skladu sa Zakonom o kooperativama.

Pored registracije iz stava 1 alineja 1 ovog člana, podnosioci zahtjeva moraju biti registrovani za primarnu poljoprivrednu proizvodnju u jednom od odgovarajućih registara Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove i/ili Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede najkasnije do dana podnošenja zahtjeva za dodjelu sredstava podrške.

Ako je korisnik već uključen u preradu primarnih proizvoda, biće podržan samo u slučaju da se prerada vrši u skladu sa važećim Zakonom o bezbjednosti hrane i važećim podzakonskim aktima koji regulišu higijenske zahtjeve za objekte i prostorije u kojima se proizvode male količine primarnih proizvoda za ljudsku ishranu, kao i uslove za odstupanje u pogledu izgradnje, uređenja i opremanja objekata koji imaju mali obim proizvodnje, prerade i obrade hrane. U slučaju da je korisnik trenutno uključen u preradu primarnih proizvoda, van okvira prethodno navedenih podzakonskih akata, zahtjev za podršku ne može biti usvojen.

U slučaju da su korisnici pravna lica (mikro i mala) neophodno je da njihova primarna djelatnost bude vezana za poljoprivredu i da su upisana u CRPS, dok za sektor akvakulture, primarna djelatnost mora da bude povezana sa akvakulturom.

Pravo na podršku ima korisnik koji dostavi dokaz ili za kojeg je uvidom u službene evidencije utvrđeno da je ostvario pravo na direktna plaćanja u biljnoj proizvodnji i/ili stočarstvu i/ili mjerama zajedničke organizacije tržišta i/ili mjerama ruralnog razvoja prije dana objavljivanja javnog poziva za 7.2.“

Član 21

U članu 36 stav 1 tačka 1 alineja 2 riječi: „i prateće rekreativne aktivnosti (jahanje, ribolov)“ brišu se.

U stavu 3 poslije riječi: „izvore energije“ tačka se briše i dodaju riječi: „u sklopu podržanog projekta.“.

Član 22

Član 38 mijenja se i glasi:

„Sredstva podrške iz Mjere 7 ne mogu se dobiti, odnosno koristiti za:

- 1) poreze, uključujući i poreze na dodatu vrijednost, carine i uvozne dažbine i sve ostale naknade koje imaju jednak efekat;
- 2) kupovinu, zakup ili davanje u zakup zemljišta i postojećih objekata, bez obzira na to da li zakup dovodi do prenosa vlasništva na zakupca, osim ako odredbama IPARD III programa nije tako propisano;
- 3) novčane kazne, finansijske kazne i troškove sudskog postupka;
- 4) operativne troškove, osim ako nisu propisno opravdani prirodom mjere u okviru IPARD III programa;
- 5) polovnu mehanizaciju i opremu;
- 6) kupovinu kombajna i vozila, osim specijalizovanih vozila koja su direktno relevantna za ciljeve podržane investicije kako je predviđeno u programu IPARD III;
- 7) bankarske troškove, troškove garancija i slične troškove;
- 8) troškove konverzije, provizije i gubitke po osnovu kursnih razlika vezani za IPARD račun u evrima kao i druge čisto finansijske troškove;
- 9) doprinose u naturi, uključujući i vlastite troškove rada;
- 10) kupovinu prava poljoprivredne proizvodnje, životinja, jednogodišnjih biljaka kao i njihovo sađenje, osim životinja ugroženih rasa za uzgoj, podržanih u okviru obaveza predviđenih agro-ekološkom-klimatskom mjerom;
- 11) sve troškove održavanja, amortizacije i zakupa;
- 12) kupovinu off-road vozila koja se mogu koristiti za prevoz tereta, radnih mašina kako je definisano važećim Zakonom o bezbjednosti saobraćaja na putevima (isključujući viljuškare), automobilskih prikolica svih oblika i namjena i nespecijalizovanih vozila za prevoz tereta;
- 13) za opšte troškove nastale prije 01.01.2021. godine.

Sljedeći troškovi nijesu prihvatljivi za finansiranje, osim ako Komisija ne odluči drugačije:

- 1) troškovi projekata u kojima su, prije njihovog završetka, naplaćene naknade korisnicima ili učesnicima, osim ako te naknade nisu oduzete od potraživanih troškova;
- 2) promotivni troškovi osim onih od zajedničkog interesa. Promotivni troškovi nijesu prihvatljivi osim ako se ne može potvrditi „kolektivni interes“. Kolektivni interes treba shvatiti kao interes veći od individualnog interesa primaoca;
- 3) troškovi koje je napravio korisnik pri čemu je više od 25% njegovog kapitala u vlasništvu javnog organa ili više javnih organa, osim ako Komisija nije odlučila tako u posebnom slučaju na osnovu potpuno obrazloženog zahtjeva Crne Gore.

Komisija donosi odluku u roku od tri mjeseca od dana prijema zahtjeva.

Isključenje iz stava 2 tačka 3 ovog člana se primjenjuje na mjere 1, 3, 4 i 7, dok ovo pravilo nije primjenjivo na izdatke za mjere čiji korisnik je/može biti javni organ, odnosno mjere 5, 6, 9 i 11.

Investicije u sektor duvana i konopljae nijesu prihvatljive u okviru IPARD-a. Podrška proizvodnji alkoholnih pića nije prihvatljiva, osim za proizvodnju vina do 15% alkoholne jačine.

Troškovi nastali prije zaključenja ugovora o dodjeli sredstava podrške nijesu prihvatljivi, osim opštih troškova.”

Član 23

Član 40 mijenja se i glasi:

„Korisnici sredstava podrške iz Mjere 7 - fizička lica ekonomsku održivost dokazuju biznis planom, a pravna lica biznis planom i finansijskim iskazima.

Korisnici sredstava podrške iz Mjere 7 čiji su ukupni troškovi za realizaciju investicije jednaki ili veći od 50.000 € izrađuju potpuni i detaljan biznis plan, a korisnici čiji su ukupni troškovi za realizaciju investicije manji od 50.000 € izrađuju pojednostavljeni biznis plana.

Korisnici sredstava podrške iz st. 1 i 2 ovog člana mogu ostvariti pravo na finansijsku podršku u slučaju da investicija nije prepoznata kao „mrtvi teret“, a koji se utvrđuje:

-za fizička lica kapaciteti gazdinstva u odnosu na predmetnu investiciju se provjeravaju na osnovu Biznis plana, odnosno njegovih izvedenih vrijednosti, imajući u vidu potencijal prikazan kroz projektovane prihode i rashode;

-za pravna lica na osnovu vrijednosti iz zvaničnih finansijskih iskaza (Bilans stanja i Bilans uspjeha) za poslednju poslovnu godinu prije raspisivanja Javnog poziva, a što uključuje i eventualna povezana lica, koje se upoređuju sa iznosom predmetne investicije za koju se traži IPARD podrška.“

Član 24

U članu 42 stav 1 alineja 2 poslije riječi: „30 ležaja“ tačka-zarez se briše i dodaju riječi: „po korisniku;“.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Za investicije u sisteme za navodnjavanje, sa ciljem postizanja efikasnosti korišćenja vode, mora se uspostaviti mjerenje, koje omogućava mjerenje količine potrošene vode na nivou podržane investicije ili će biti uspostavljeno kao dio te investicije.“

Član 25

U članu 45 stav 1 mijenja se i glasi:

„Sredstva podrške iz Mjere 7 namijenjena za investicije u postrojenja i sisteme za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, mogu se koristiti ako kapacitet sistema energije prelazi sopstvenu prosječnu trogodišnju potrošnju energije gazdinstva, odnosno podnosioca zahtjeva za podršku.“

Član 26

U članu 64 stav 2 riječi: „ članom 65“ zamjenjuju se riječima: „ članom 63“.

Član 27

Član 67 mijenja se i glasi:

„Za podršku su prihvatljive sve robe i usluge date u ponudi, ugovoru i/ili računu u skladu sa Listom prihvatljivih troškova, ako je dobavljač iz država datih u Prilogu 4 ove uredbe.“

Član 28

Prilozi 2, 3 i 4 mijenjaju se i glase:

„PRILOG 2

LISTA PRIHVATLJIVIH TROŠKOVA ZA IPARD III MJERE

Zajednička lista prihvatljivih troškova (LPE za mjere¹ implementirane u okviru IPARD III izrađena je u skladu sa Članom 35 Sektorskog sporazuma.

Ona je direktno je povezana sa poglavljem 8.3 IPARD III programa.

U slučaju konflikta između liste prihvatljivih troškova (LPE) i IPARD III programa, odredbe IPARD III programa imaju veću pravnu snagu.

Na osnovu liste prihvatljivih troškova (LPE), zemlje mogu odlučiti o nivou detalja liste prihvatljivih troškova (LPE) za implementaciju odgovarajućih mjera, koje će biti podijeljene sa Komisijom u skladu sa članom 35(2) Sektorskog sporazuma.

Troškovi, koji se mogu povezati sa **ciljevima** ovih mjera smatraju se prihvatljivim.

Mjera 1 - "Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava"

Troškovi povezani sa sledećim **aktivnostima** će se smatrati prihvatljivim:

- Povećanje efikasnosti, konkurentnosti i održivosti poljoprivredne proizvodnje u poljoprivrednom prehrabrenom sektoru, npr., postepenim usklađivanjem sa standardima Unije, poboljšanjem (unaprijeđenjem), položaja poljoprivrednika u lancu proizvodnje hrane i podrškom mladim poljoprivrednicima.

- Obezbediti bolji odgovor poljoprivredno - prehrambenog sektora javnim zahtjevima za potražnjom visokokvalitetne, bezbjedne, nutritivne i održive proizvodnje hrane kao i povećanje stepena dobrobiti životinja.

- Doprinos prilagođavanju i ublažavanju klimatskih promjena kao i održivoj energiji i podsticanje održivog upravljanja prirodnim resursima, kao što su voda, zemljište i vazduh.

Sledeće **kategorije troškova** treba smatrati prihvatljivim:

- Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija administrativnih objekata (uključujući novu opremu, i postrojenja za snabdevanje električnom energijom i vodom/objekti vodovodnog sistema) za sve sektore identifikovane u IPARD III programu, koji doprinose ciljevima ove mjere, a posebno ekološkim ciljevima (uključujući neproizvodne investicije) i cirkularnu ekonomiju.

- Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija administrativnih objekata u poljoprivrednoj proizvodnji (kancelarije, prostor za odmor radnika, prostorija za presvlačenje i sanitarne prostorije, skladište za sredstva za čišćenje, pranje/dezinfekciju i sredstava za zaštitu bilja).

- Investicije u pripremu i poboljšanje zemljišta za postojeće i nove zasade, uključujući i sadni materijal višegodišnjih biljaka i pristupne puteve na gazdinstvu.

- Nove mašine i oprema, za sve sektore prepoznate IPARD III programom, uključujući računarski hardver i softver, koji doprinose ciljevima ove mjere.

- Nove mašine i oprema neophodne za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

- Specijalizovana vozila za prevoz primarnih poljoprivrednih proizvoda ili živih životinja u skladu sa zahtjevima dobrobiti životinja, isključujući kamione, i uključujući specijalizovane prikolice ili nadograđeni sistem za vozila sa odgovarajućom opremom.

- Honorari za arhitekte, inženjere i druge konsultantske usluge, troškove za uspostavljanje kolektivnih/zajedničkih projekata, studije izvodljivosti - mogu biti prihvatljivi do 10% troškova investicije.

Napomena: Kupovina prava na poljoprivrednu proizvodnju, životinje, sadni materijal jednogodišnjih biljaka i njihova sadnja neće biti prihvatljiva za podršku.

Napomena: Troškovi povezani sa ugovorom o lizingu, kao što su marže zakupaca, troškovi refinansiranja kamate, indirektni troškovi i troškovi osiguranja, neće biti prihvatljivi za podršku.

Mjera 3 - "Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva"

Troškovi povezani sa sledećim **aktivnostima** smatraće se prihvatljivim:

- Povećanje konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora.

- Poboljšane efikasnosti i održivosti proizvodnje na gazdinstvu.

- Obezbediti bolji odgovor prehrambenog sektora javnim zahtjevima za zdravom hranom, uključujući bezbjednu, nutritivnu i održivu hranu (održivu proizvodnju hranu), ulaganjem u fizičku infrastrukturu, u skladu sa relevantnim standardima EU.

- Rješavanje izazova klimatskih promjena, promovisanjem obnovljivih izvora energije i cirkularne ekonomije.

- Ojačati poziciju poljoprivrednika u lancu ishrane, ohrabrujući ih da sarađuju u kratkim lancima snabdevanja i proizvode proizvode veće dodane vrijednosti.

Sledeće **kategorije troškova** treba smatrati prihvatljivim:

- Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija objekata/prerađivačkih pogona (sirovih) poljoprivrednih proizvoda (uključujući novu opremu, postrojenja za snabdevanje električnom energijom i vodom/objekti vodovodnog sistema) za sve sektore identifikovane IPARD III programom, koji doprinose ciljevima ove mjere, a posebno za ekološke ciljeve i cirkularnu ekonomiju.

- Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija administrativnih prostorija u prerađivačkim pogonima (kancelarije, prostor za odmor radnika, prostorije za presvlačenje i sanitarnih prostorija, skladište za sredstva za čišćenje, pranje, dezinfekciju i sredstva za zaštitu bilja).

- Nove mašine i oprema, za sve sektore identifikovane IPARD III programom, uključujući računarski hardver i softver, koji doprinose ciljevima ove mjere.

- Nove mašine i oprema neophodne za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

- Nove mašine i oprema neophodne za ispunjavanje EU standarda relevantnih za projekat.

- Specijalizovana vozila za prevoz sirovih i gotovih proizvoda, sa ili bez rashladnog sistema, isključujući kamione, a uključujući specijalizovane prikolice ili nadograđeni sistem za vozila sa odgovarajućom opremom.

- Honorari za arhitekte, inženjere i druge konsultantske usluge, troškove za uspostavljanje kolektivnih/zajedničkih projekata, studije izvodljivosti – mogu da budu prihvatljivi do 10% troškova investicije.

Napomena: Troškovi povezani sa ugovorom o lizingu, kao što su marže zakupaca, troškovi refinansiranja kamata, indirektni troškovi i troškovi osiguranja, neće biti prihvatljivi troškovi.

Mjera 7 "Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja"

- Troškovi povezani sa sledećim aktivnostima smatraće se prihvatljivim:

- Podizanje nivoa privredne aktivnosti u ruralnim područjima razvojem dodatnih poslovnih aktivnosti.

- Podsticanje zapošljavanja otvaranjem novih radnih mesta i održavanjem postojećih radnih mesta kako bi se zaustavila ruralna depopulacija.

- Unapređenje položaja poljoprivrednika u lancu vrijednosti.

- Pružanje pomoći mladim poljoprivrednicima koji žele da diverzifikuju nove ekonomske aktivnosti, pored njihove poljoprivredne proizvodnje.

- Prilagođavanje i ublažavanje klimatskih promjena kroz podršku investicijama u obnovljive izvore energije.

Sledeće **kategorije troškova** treba smatrati prihvatljivim:

- Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija poljoprivrednih zgrada/objekata (uključujući novu opremu, postrojenja za snabdevanje električnom energijom i vodom /objekti vodovodnog sistema) za sve sektore identifikovane IPARD III programom, koji doprinose ciljevima ove mjere, a posebno za ekološke ciljeve i cirkularnu ekonomiju.

- Investicije u pripremu i poboljšanje zemljišta za nove zasade, uključujući sadni materijal višegodišnjeg bilja.

- Honorari za arhitekte, inženjere i druge konsultantske usluge, troškove za uspostavljanje kolektivnih/zajedničkih projekata, studije izvodljivosti - mogu da budu prihvatljivi do 10% troškova investicije.

- Nove mašine i oprema potrebna za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

- Nove mašine i oprema neophodne za ispunjavanje EU standarda relevantnih za projekat.

- Novi materijali, mašine i oprema za diverzifikaciju postojeće poljoprivredne proizvodnje, npr. proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja, ukrasnog bilja, pečurki/gljiva, puževa, crva, nojeva, pčelarstva, akvakulture itd.

- Novi materijali, mašine i oprema potrebni za druge privredne aktivnosti koje nisu direktno povezane sa poljoprivrednom aktivnošću, npr. prerada na gazdinstvu (isključivo svoje primarne proizvodnje), marketing sopstvene proizvodnje u objektima na kućnom pragu i u urbanim sredinama, agro-turizmu i povezanim rekreativnim aktivnostima (jahanje konja, ribolov, lov), obrazovna poljoprivredna gazdinstva, aktivnosti vezane za brigu o djeci.

- Nove mašine i oprema za jačanje kolektivnih/zajedničkih projekata, npr. o zajedničkom korišćenju objekata, mašina, opreme za proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda, ili uspostavljanje i razvoj kratkih lanaca snabdijevanja i lokalnih tržišta.

- Nove mašine i oprema za pružanje usluga, npr. mašinski prsteni, popravka poljoprivrednih mašina.

- Nova oprema za pružanje bilo koje vrste opštih usluga ruralnom stanovništvu, npr. vrtići, IT centara, kuća za stare, transportnih usluga, kao i osnivanju seoskih centara u zajednici.

- Nove mašine i oprema za lokalne zanate i preradu malih kapaciteta i marketing lokalnih poljoprivrednih ili šumarskih proizvoda, uključujući tradicionalne lokalne prehrambene ili neprehrambene specijalitete.

Napomena: Kupovina prava na poljoprivrednu proizvodnju, životinje, sadnica jednogodišnjih biljaka i njihova sadnja neće biti prihvatljiva za podršku.

Napomena: Troškovi povezani sa ugovorom o lizingu, kao što su marža zakupca troškovi refinansiranja kamata, indirektni troškovi i troškovi osiguranja, neće biti prihvatljivi troškovi.

¹ LPE uključuje samo mjere koje se sprovode kroz IPARD II i biće podnijeta na roll-over akreditaciju.

² Mali projekti smatraju se oni kod kojih IPARD grant iznosi do 5.000 €. Budžet može da nadmaši 5.000 € ako drugi partneri ili donatori doprinesu malom projektu.

PRILOG 3

KRITERIJUMI ZA BODOVANJE I RANGIRANJE PRIHVATLJIVIH ZAHTJEVA MJERA 1

Kriterijumi rangiranja za Mjeru (1)	
Kriterijumi	Bodovi
1. Investicije u upravljanje stajnjakom i prečišćavanje otpadnih voda	10
2. Za poljoprivredna gazdinstva u planinskim područjima	10
3. Investicije mladih poljoprivrednika ¹	10
4. Investicije sertifikovanog proizvođača organskih proizvoda	5
5. Investicije kojima apliciraju žene	10
6. Investicije u proizvodnju energije iz obnovljivih izvora	5
7. Korisnik je kooperativa, član kooperative ili organizacije proizvođača	10
8. Investicije poljoprivrednih gazdinstava koje su ispunile specifične kriterijume u skladu sa 8.3.1.7.1 Postojeća poljoprivredna gazdinstva	5
9. Ulaganja u objekte za smještaj životinja i skladištenje i očuvanje poljoprivrednih proizvoda	5
10. Jredno predana dokumentacija bez potrebe dopune	5
11. Podnosilac po prvi put aplicira za IPARD	5
12. Korisnik je nosilac poljoprivrednog osiguranja ²	5

13.	Nivo razvijenosti lokalne samouprave ³	Max do 15
	1. ispod 50%	15
	2. od 50% do 75%	10
	3. od 75% do 100%	5
UKUPNO		100

1 Korisnik (izvršni direktor) je mlađi od 40 godina u vrijeme podnošenja zahtjeva za podršku, posjeduje odgovarajuće stručne vještine i kompetencije

2 Poljoprivredni osiguranik - poljoprivredni proizvođač čija je osnovna djelatnost poljoprivreda i koji uplaćuje doprinos za penzijsko i zdravstveno osiguranje kroz proizvodnju u oblasti poljoprivrede), što znači da mu je primarni/jedini izvor prihoda poljoprivrede.

3. Pravilnik o utvrđivanju liste stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave („Službeni list CG“, br. 151/22 i 103/23)

MJERA 3

Kriterijumi rangiranja za Mjeru (3)

Kriterijumi		Bodovi
1.	Investicije u dostizanje standarda EU cijelog pravnog lica/kooperative/organizacije proizvođača	10
2.	Korisnik dostavlja aplikaciju za IPARD podršku po prvi put	10
3.	Investicije u planinskim područjima	10
4.	Izvršni direktor, do 40 godina starosti ³	5
5.	Izvršni direktor je žena	5
6.	Investicije u upravljanje otpadom / prečišćavanje otpadnih voda / ponovno iskorišćavanje otpada.	5
7.	Investicija se realizuje u opštinama sjevernog regiona	5
8.	Kolektivne investicije	10
9.	Investicije u štednju energije / opremu za obnovljive izvore energije u pravnom licu	10
10.	Uredno predana dokumentacija bez potrebe dopune i pojašnjenja	15

11.	Nivo razvijenosti lokalne samouprave ⁴	Max do 15
11.1	ispod 50%	15
11.2	od 50% do 75%	10
11.3	od 75% do 100%	5
UKUPNO		100

³ U trenutku podnošenja aplikacije za podršku.

⁴ Pravilnik o utvrđivanju liste stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave („Službeni list CG“, br. 151/22 i 103/23)

MJERA 7

Da bi zahtjev bio prihvatljiv za razmatranje od strane IPARD Agencije / Direktorata za plaćanja, nakon inicijalne administrativne provjere mora imati minimalno 55 bodova.

Zahtjevi za podršku korisnika koje ne budu u skladu sa gore navedenim neće biti predmet kontrole, već će automatski biti odbijeni kao ne prihvatljivi za podršku.

Kriterijumi rangiranja za podmjeru 7.1 - Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma

Kriterijumi rangiranja	Bodovi
Dostavljanje potrebnih dokumenata u vrijeme prvog podnošenja zahtjeva: Popunjen Obrazac 1 – Zahtev za dodjelu podrške; Završen biznis plan ⁴ ; Glavni projekat i/ili tehnička dokumentacija za izgradnju/rekonstrukciju; Predračuni za planirane troškove; U slučaju izgradnje/rekonstrukcije objekata korisnik mora dostaviti urbanističko-tehničke uslove za planiranu investiciju i revidovani Glavni projekat	55
Podnosilac zahtjeva ima obrazovanje iz oblasti turizma - ugostiteljstva	5
Podnosilac zahtjeva je nosilac poljoprivrednog osiguranja ⁵	5
Korisnik (izvršni direktor) je žena	5
Korisnik ima ispod 40 godina života ⁶	5
Projekat obuhvata otvaranje novih radnih mjesta na osnovu biznis plana	5
Investicije u obnovljive izvore energije	5
Investiranje u tretman otpada i prečišćavanje otpadnih voda	5

Podnosilac zahtjeva ima gazdinstvo sa više od 5 UG i/ili 1 ha obradivog zemljišta (godišnja ili višegodišnja kultura) ⁷	5
Nivo razvoja lokalne samouprave ⁸	Do 5
ispod 50%	5
Od 50% do 75%	3
Od 75% do 100%	1
UKUPNO	Do 100

4 Biznis plan za podmjernu 7.1, treba da sadrži detalje o prihodima na nivou cijena (renta) i jedinica (noćenja). Oni će biti procijenjeni tokom naknadnog perioda.

5 Poljoprivredni osiguranik - poljoprivredni proizvođač čija je osnovna djelatnost poljoprivreda i koji uplaćuje doprinose za penzijsko i zdravstveno osiguranje kroz proizvodnju u oblasti poljoprivrede), što znači da im je primarni/jedini izvor prihoda poljoprivrede

6 Korisnik (izvršni direktor) ima manje od 40 godina života u trenutku podnošenja zahtjeva za podršku i posjeduje odgovarajuće stručne vještine i kompetencije.

7 Ovi kriterijumi će biti administrativno kontrolisani

8 Pravilnik o utvrđivanju liste stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave („Službeni list CG“, br. 151/22 i 103/23)

Kriterijumi rangiranja za podmjernu 7.2– Podrška investicijama za preradu na gazdinstvu

Kriterijumi rangiranja	Bodovi
Stručne kvalifikacije	Do 10
Podnosilac zahtjeva ima visoko obrazovanje iz oblasti poljoprivrede i/ili veterine	10
Podnosilac zahtjeva ima srednjoškolsko obrazovanje iz oblasti poljoprivrede i/ili veterine	5
Veličina gazdinstva	Do 20
Korisnik ima više od 5 UG	10
Korisnik ima više od 2 hektara (bez pašnjaka i livada)	10
Korisnik posjeduje sertifikat za organsku proizvodnju	10
Za korisnike u planinskim područjima (nadmorska visina iznad 600 metara)	5
Korisnik (izvršni direktor) je žena	10

Korisnik ima ispod 40 godina života ⁸	10
Podnosilac zahtjeva je nosilac poljoprivrednog osiguranja	5
Investicije u obnovljive izvore energije	5
Investiranje u tretman otpada i prečišćavanje otpadnih voda	10
Podnijeta je sva potrebna dokumentacija	10
Nivo razvoja lokalne samouprave ⁹	Do 5
ispod 50%	5
Od 50% do 75%	3
Od 75% do 100%	1
UKUPNO	Do 100

⁸ Korisnik (izvršni direktor) ima manje od 40 godina života u trenutku podnošenja zahtjeva za podršku i posjeduje odgovarajuće stručne vještine i kompetencije.

⁹ Pravilnik o utvrđivanju liste stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave („Službeni list CG“, br. 151/22 i 103/23)

Kriterijumi rangiranja za podmjeru 7.3 – Podrška investicijama za unapređenje zanatstva

Kriterijumi rangiranja	Bodovi
Podnosilac zahtjeva ima srednjoškolsko obrazovanje iz oblasti zanata	20
Korisnik je žena	15
Korisnik ima ispod 40 godina života ⁹	15
Investicije u obnovljive izvore energije	10
Investiranje u tretiranje otpada i prečišćavanje otpadnih voda	10
Korisnik je upisan u Registar poljoprivrednih gazdinstava	15
Podnijeta je sva potrebna dokumentacija	10
Nivo razvoja lokalne samouprave ¹⁰	Do 5
ispod 50%	5

Od 50% do 75%	3
Od 75% do 100%	1
UKUPNO	Do 100

9 Korisnik ima manje od 40 godina života u trenutku podnošenja zahtjeva za podršku i posjeduje odgovarajuće stručne vještine i kompetencije

10 Pravilnik o utvrđivanju liste stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave („Službeni list CG“, br. 151/22 i 103/23)

PRILOG 4

DRŽAVE PORIJEKLA DOBAVLJAČA

DRŽAVE PORIJEKLA DOBAVLJAČA

Dobavljači roba i usluga koje se koriste za realizaciju investicije moraju biti porijeklom iz sledećih država:

1. EU Member States / Države članice EU:

Austria/Austrija
Belgium/Belgija
Bulgaria/Bugarska
Cyprus/Kipar
Croatia/Hrvatska
Czech Republic/Republika Češka
Denmark/Danska
Estonia/Estonija
Finland/Finska
France/Francuska
Germany/Njemačka
Greece/Grčka
Hungary/Madžarska
Ireland/Irska
Italy/Italija
Latvia/Letonija
Lithuania/Litvanija
Luxembourg/Luksemburg
Malta/Malta
Netherlands/Holandija
Poland/Poljska
Portugal/Portugal
Romania/Rumunija
Slovakia/Slovačka
Slovenia/Slovenija
Spain/Španija
Sweden/Švedska
2. European Economic Area/Evropsko Ekonomsko Područje: Iceland/Island,
Liechtenstein/Lihtenštajn, Norway/, Norveška
3. IPA Beneficiaries States:/Zemlje korisnice IPA-e

Albania/Albanija
Bosnia-Herzegovina/Bosna i Hercegovina
North Macedonia/Sjeverna Makedonija
Turkey/Turska
Montenegro/Crna Gora
Serbia/Srbija
Kosovo under the UNSCR n° 1244/1999 / Kosovo, UNSCR br. 1244/1999 / Kosovo
prema Rezoluciji SB UN br. 1244/1999 / Kosovo, UNSCR br. 1244/1999.
f. Countries that are beneficiaries of the European Neighbourhood and
Partnership/Instrument/Zemlje korisnice Instrumenta evropskog susjedstva i
partnerstva:
Algeria/Alžir
Armenia/Jermenija
Azerbaijan/Azerbejdžan
Belarus/Bjelorusija
Egypt/Egipat
Georgia/Gruzija
Israel/Izrael
Jordan/Jordan
Lebanon/Liban
Libya/Libija
The Republic of Moldova/Moldavija
Morocco/Maroko
Occupied Palestinian Territory/Okupirana Palestinska teritorija
Syria/Sirija
Tunisia/Tunis
Ukraine/Ukrajina

Član 29

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj:
Podgorica, _____ 2025. godine

Vlada Crne Gore

**Predsjednik,
mr Milojko Spajić**

OBRAZLOŽENJE

I. Pravni osnov za donošenje uredbe

Pravni osnov za donošenje Uredbe o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz instrumenta pretpristupne pomoći Evropske unije (IPARD III program 2021-2027), sadržan je u članu 26 stav 3 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službeni list CG", br. 56/09, 34/14, 1/15, 30/17 i 59/21), kojim je propisano da Vlada Crne Gore uređuje realizaciju i postupak korišćenja sredstava pretpristupne pomoći Evropske unije (IPARD).

II. Razlozi za donošenje uredbe

Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III programa– 2021-2027 (IPARD III program) izrađen je na bazi strateških i drugih dokumenata vezanih za poljoprivredu i ruralni razvoj, ali i na osnovu socio-ekonomske analize koja se naslanja na prethodno urađene sektorske analize i to za: sektor mesa, sektor mlijeka, sektor voća i povrća, sektor vina, sektor maslina, sektor ribarstva i diverzifikacije ekonomskih aktivnosti. IPARD III program predstavlja jedan sveobuhvatni dokument, koji sadrži pregled opšteg stanja u poljoprivredi, rezultate prethodnih ulaganja u oblast poljoprivrede, rezultate konsultacija sa zainteresovanim stranama, opis tehničkih tijela i operativne strukture kao i mjere kroz koje se Program i sprovodi. Cilj Programa je da pripremi crnogorske poljoprivrednike za ulazak u EU, na način što će sredstva iz IPA III – oblast poljoprivrede i ruralnog razvoja iskoristiti u što većoj mjeri, a što će za efekat imati unapređenje konkurentnosti, unapređenje održivog gazdovanja resursima, dostizanje EU standarda bezbjednosti hrane i kvaliteta proizvoda u primarnom i prerađivačkom sektoru, poboljšanje kvaliteta života i razvoja ruralnih područja i jačanje kadrovskih kapaciteta.

Navedeni ciljevi su u potpunosti usaglašeni sa Strategijom razvoja poljoprivrede i ruralnih područja 2022-2028. Takođe, Program je usaglašen sa ciljevima nove Zajedničke poljoprivredne politike EU.

IPARD III program usvojen je 29. juna 2022. godine od strane Evropske komisije, a 28. jula 2022. godine od strane Vlade Crne Gore.

Metodologija koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka za implementaciju predmetnog Programa je u skladu sa pravilima propisanim Okvirnim finansijskim sporazumom o partnerstvu i Sektorskim sporazumom između Crne Gore, koju predstavlja Vlada Crne Gore i Evropske komisije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Unije Crnoj Gori u okviru Instrumenta pretpristupne podrške (IPA III). Njima je predviđeno da od ukupno 81.975.947€ koje je opredijeljeno kao bespovratna podrška poljoprivrednim proizvođačima, doprinos EU iznosi 63 miliona € (75% javne podrške), dok je nacionalno kofinansiranje (doprinos Crne Gore) u iznosu od 18.975.947€ (25 % javne podrške).

Razlozi za donošenje ove Uredbe sastoje se u potrebi da se uredi realizacija i postupak korišćenja sredstava finansijske podrške, za sprovođenje mjera ruralnog razvoja iz Instrumenta za pretpristupnu pomoć Evropske unije (IPA) za "Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava" (u daljem tekstu: Mjera 1) i "Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva" (u daljem tekstu: Mjera 3) i "Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja" (u daljem tekstu: Mjera 7), podmjera 7.1 "Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma", podmjera 7.2 "Podrška investicijama za preradu na gazdinstvu" i podmjera 7.3 "Podrška investicijama za unapređenje zanata", u skladu sa Programom razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III programa 2021-2027.

Donošenje Uredbe omogućiće povlačenje finansijskih sredstava iz pretpristupnih fondova crnogorskim poljoprivrednim proizvođačima koji žive u ruralnim područjima, u cilju dostizanja standarda, ekonomskog, socijalnog i teritorijalnog razvoja, pametnog, održivog i

inkluzivnog rasta kroz razvoj fizičkog kapitala i kao odgovor na izazove koji proizilaze iz klimatskih promjena, kroz promovisanje energetske efikasnosti iz obnovljivih izvora energije.

III. Objašnjenje osnovnih pravnih instituta i rješenja

Odredbama člana 1 predloga uredbe – izvršena je dopuna termina koji se koriste u Uredbi;

Odredbama člana 2 predloga uredbe – pojašnjene definicije korisnika podrške;

Odredbama člana 3 predloga uredbe – pojašnjeni kriterijumi koji se odnose na prihvatljive investicije i troškove za sektor mlijeka, mesa i proizvodnju jaja;

Odredbama člana 4 predloga uredbe – pojašnjeni kriterijumi koji se odnose na prihvatljive investicije i troškove za sektor voća, povrća i ratarskih kultura, vinogradarstva i maslinarstva;

Odredbama člana 5 predloga uredbe – pojašnjeni kriterijumi koji se odnose na prihvatljive investicije i troškove za sektor pčelarstva;

Odredbama člana 6 predloga uredbe – pojašnjeni kriterijumi koji se odnose na prihvatljive investicije i troškove za sektor ribarstva i akvakulture;

Odredbama člana 7 predloga uredbe – detaljno su propisani neprihvatljivi troškovi za Mjeru 1;

Odredbama člana 8 predloga uredbe – uveden i objašnjen kriterijum „mrtvog tereta“;

Odredbama člana 9 predloga uredbe – terminološki uslađivanje odredbe;

Odredbama člana 10 predloga uredbe – uveden dodatni kriterijum prihvatljivosti koji se odnosi na sisteme za navodnjavanje;

Odredbama člana 11 predloga uredbe – terminološki uslađivanje odredbe;

Odredbama člana 12 predloga uredbe – bliže određeni kriterijumi za nabavku traktora;

Odredbama člana 13 predloga uredbe – bliže objašnjeni kriterijumi koji se odnose na dodatni nivo podrške korisnicima;

Odredbama člana 14 predloga uredbe – kao trošak prepoznati roboti, te dodatno pojašnjena nabavka vozila i prateće opreme;

Odredbama člana 15 predloga uredbe – detaljno su propisani neprihvatljivi troškovi za Mjeru 3;

Odredbama člana 16 predloga uredbe – uveden i objašnjen kriterijum „mrtvog tereta“;

Odredbama člana 17 predloga uredbe – bliže određeni kriterijumi ulaganja u obnovljive izvore energije, i uveden dodatni kriterijum prihvatljivosti koji se odnosi na sisteme za navodnjavanje;

Odredbama člana 18 predloga uredbe – dodatno pojašnjene obaveze u slučaju kada se investicija odnosi na obnovljive izvore energije;

Odredbama člana 19 predloga uredbe – uveden dodatni kriterijum koji se odnosi na Mjeru 7;

Odredbama člana 20 predloga uredbe – dodatno pojašnjeni kriterijumi kada se investicija odnosi na preradu poljoprivrednih proizvoda u malim količinama;

Odredbama člana 21 predloga uredbe – usklašen stav koji se odnosi na prihvatljive troškove sa važećom verzijom IPARD III programa, kao i bliže definisana obaveza kada se investicija odnosi na obnovljive izvore energije;

Odredbama člana 22 predloga uredbe – detaljno su propisani neprihvatljivi troškovi za Mjeru 7;

Odredbama člana 23 predloga uredbe – uveden i objašnjen kriterijum „mrtvog tereta“;

Odredbama člana 24 predloga uredbe – bliže određeni kriterijumi ulaganja u obnovljive izvore energije, i uveden dodatni kriterijum prihvatljivosti koji se odnosi na sisteme za navodnjavanje;

Odredbama člana 25 predloga uredbe – dodatno pojašnjene obaveze u slučaju kada se investicija odnosi na obnovljive izvore energije;

Odredbama člana 26 predloga uredbe – izvršena tehnička korekcija člana;

Odredbama člana 27 predloga uredbe – bliže definisan pojam porijekla roba;

Odredbama člana 28 predloga uredbe – izvršena izmjena Priloga 2,3 i 4;

Odredbama člana 29 predloga uredbe – određen je datum stupanja na snagu uredbe.

IV. Razlozi hitnosti za stupanje na snagu propisa danom objave

V. Finansijska sredstva potrebna za sprovođenje uredbe

Za sprovođenje ove uredbe nijesu potrebna dodatna finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
NAZIV PROPISA	Predlog Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz Instrumenta pretpristupne pomoći Evropske unije (IPARD III program)

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?
- Predloženim aktom usklađuje se postojeća Uredba o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz Instrumenta pretpristupne pomoći Evropske unije (IPARD III program) sa usvojenim izmjenama u IPARD III programu 1.3 verzija. Izmjenama i dopunama Uredbe, u postojeću su uvrštena dodatna pojašnjenja u dijelu definisanja pojmova: robota u poljoprivredi, radnih mašina, specijalnih teretnih vozila, traktora, traktorskih priključaka, off road vozila/kvadova, mrtvog tereta, komisije za evaluaciju, planinskog područja i mladog poljoprivrednika koji će doprinijeti boljem razumijevanju i primjeni mjera programa. Takođe, bliže je određeno da zahtjev za dodjelu podrške u ime korisnika, podnosi nosilac poljoprivrednog gazdinstva, te je u dijelu prihvatljivih troškova bliže određena nabavka nove specijalizovane namjenske opreme i specijalizovanih vozila za prevoz primarnih poljoprivrednih proizvoda i živih životinja, dok za investicije koje se odnose na izgradnju novih objekata prihvatljive su za podršku samo pod uslovom da korisnik, uz izgradnju novih objekata, realizuje i investiciju u obnovljive izvore energije u okviru iste investicije za koju se traži podrška. Posebnim članom bliže je određen termin „mrtvi teret“ i sama procedura provjere istog, kao uslov za dobijanje podrške. Neprihvatljivi troškovi su takođe usklađeni sa programom i Sektorskim sporazumom, kao i postupak dokazivanja ekonomske održivosti korisnika. Za investicije u sisteme za navodnjavanje, sa ciljem postizanja efikasnosti korišćenja vode, uveden je uslov da se mora uspostaviti mjerenje, koje omogućava mjerenje količine potrošene vode na nivou podržane investicije ili će biti uspostavljeno kao dio te investicije. Kada je u pitanju zakup zemljišta na kome se u okviru Mjere 1 mogu vršiti investicije, definisano je da zakup mora da bude ugovoren na period od najmanje 7 godina od datuma podnošenja aplikacije, a u sektoru akvakulture, zakup je u skladu sa važećim zakonodavstvom koje reguliše akvakulturu/Morsko dobro. U okviru Mjere 7.1 definisano je da pravo na podršku ima korisnik koji dostavi dokaz ili za kojeg je uvidom u službene evidencije utvrđeno da je ostvario pravo na direktna plaćanja u biljnoj proizvodnji i/ili stočarstvu i/ili mjerama zajedničke organizacije tržišta i/ili mjerama ruralnog razvoja prije dana objavljivanja javnog poziva, sa ciljem da se prednost investicijama u ruralni turizam obezbijedi korisnicima koji se bave poljoprivredom. U podmjeri 7.2 takođe je vršena izmjena prilikom definicije korisnika i uslova za ostvarivanje podrške. Kriterijumi rangiranja korigovani su u skladu sa IPARD III 1.3 programom, a kao prilog dodata je i Lista prihvatljivih troškova, a tekst cjelokupne uredbe je podvrgnut korekciji tehničke prirode gdje je bilo potrebno.
- Usvajanjem IPARD III programa, stvorili su se preduslovi za povlačenje pretpristupne pomoći Evropske unije. Kako bi se nesmetano implementirao pomenuti program, neophodno je donijeti pravni akt koji će urediti ovu oblast. Pravni osnov za donošenje Uredbe o realizaciji i postupku

korišćenja sredstava iz instrumenta pretpristupne pomoći Evropske unije (IPARD III program 2021-2027), sadržan je u članu 26 stav 3 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službeni list CG", br. 56/09, 34/14, 1/15 i 30/17), kojim je propisano da Vlada Crne Gore uređuje realizaciju i postupak korišćenja sredstava pretpristupne pomoći Evropske unije (IPARD).

- Posljedice problema vezuju se za nemogućnost adekvatnog korišćenja pretpristupnih fondova Evropske unije koji su namijenjeni ruralnom razvoju, što rezultira rizikom od gubljenja bespovratnih sredstava raspoloživih kroz IPARD III program, te smanjenje investicija u sektoru poljoprivrede.
- Oštećenih strana nema, ali neusvajanjem ove Uredbe oštećeni mogu biti poljoprivredni proizvođači, odnosno fizička i pravna lica korisnici IPARD III programa.
- Bez primjene propisa, bespovratna sredstva iz IPARD III programa ne bi bila iskorišćena u skladu sa planom potrošnje, te bi bila vraćena u budžet EU, uz neispunjavanje indikatora uspjehnosti.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

- Ovom Uredbom omogućava se realizacija IPARD III Programa 1.3 verzija čija je namjera da pripremi crnogorske poljoprivrednike za ulazak u EU, na način što će sredstva iz IPA III – oblast poljoprivrede i ruralnog razvoja iskoristiti u što većoj mjeri, a što će za posledicu imati unapređenje kvaliteta proizvoda, povećanje obima proizvodnje, veću konkurentnost i dostizanje EU standarda bezbjednosti hrane u primarnom i prerađivačkom sektoru. Ovim Programom finansirane se investicije u modernizaciju poljoprivrednih gazdinstava, unaprijeđenje postojećih i izgradnju novih prerađivačkih kapaciteta, unaprijeđenje ruralne infrastrukture i ruralni turizam. Predloženom Uredbom korisniku sredstava podrške definiše se način korišćenja sredstava podrške iz IPARD III programa, definišu se prihvatljivi korisnici, sektori, investicije i troškovi, uslovi koje je potrebno da ispunji korisnik u cilju dobijanja bespovratnih sredstava, kao i procedura terenske i administrativne kontrole. Na ovaj način se korisniku stavlja na uvid i olakšava pregled uslova i procedura dostupnih sredstava za finansiranje investicija, i ujedno podstiče bolja potrošnja sredstava IPARD III programa.
- Navedeni ciljevi su u potpunosti usaglašeni sa Strategijom razvoja poljoprivrede i ruralnih područja 2022-2028. Takođe, Program je usaglašen sa ciljevima nove Zajedničke poljoprivredne politike EU. IPARD III program usvojen je 29. juna 2022. godine od strane Evropske komisije, a 28. jula 2022. godine od strane Vlade Crne Gore.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**
- Ne postoje druge opcije s obzirom na opredjeljenje Crne Gore o pridruživanju EU. Akreditacijom operativne strukture za implementaciju programa, koja je bila jedan od preduslova za mogućnost korišćenja pretpristupnih sredstava EU za poljoprivredu i ruralni razvoj, definisana je procedura izmjene Uredbe o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz instrumenta pretpristupne pomoći Evropske unije (IPARD III program). Izradi Uredbe o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz instrumenta pretpristupne pomoći Evropske unije (IPARD III program 2021-2027) pristupilo se kako bi se omogućilo nesmetano sprovođenje IPARD III programa, što će doprinijeti boljem trošenju bespovratnih sredstava koji su namijenjeni Crnoj Gori za poljoprivredu i ruralni razvoj.
- Razlozi donošenja Uredbe sadržani su u činjenici da su sredstva za sprovođenje IPARD III

programa već opredijeljena, a da je njihovo korišćenje vezano rokom i u slučaju njihovog nekorišćenja u ostavljenom roku gubi se mogućnost pune realizacije opredijeljenih sredstava, odnosno neutrošena sredstva moraće se vratiti u budžet Evropske unije. Sa druge strane sva implementaciona tijela su akreditovana od strane Evropske unije zbog čega su se stekli svi neophodni uslovi za dalje sprovođenje ovog Programa. Prema tome od ključnog značaja za nesmetano sprovođenje predmetnog programa je da ova Uredba stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu, kako bi u roku za realizaciju programa sva raspoloživa sredstva bila iskorišćena.

- U slučaju statusa quo poljoprivredni proizvođači neće biti u situaciji da koriste dostupna pretpristupna sredstva EU za poljoprivredu i ruralni razvoj, što bi rezultiralo smanjenjem investicionog potencijala u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, a država Crna Gora bi bila u riziku da izgubi bespovratna sredstva iz IPARD III programa.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.
- Pozitivan uticaj će se odraziti na poljoprivredne proizvođače, postojeće i buduće korisnike IPARD III programa, obzirom da će u skladu sa pravilima propisanim ovom uredbom obezbijediti sredstva za finansiranje investicija u cilju unaprjeđenja poljoprivredne proizvodnje i ruralnog razvoja.
- Nema troškova za građane i privredu, na osnovu primjene predmetne Uredbe.
- Nema troškova - vidjeti prethodni odgovor.
- Da, propisom se doprinosi stvaranju uslova za povlačenje sredstava pretpristupne podrške Evropske unije, te stoga, i na kreiranje novih privrednih subjekata koji će se na taj način odlučiti za investicije u sektor poljoprivrede.
- Propis neće dovesti do administrativnih opterećenja i biznis barijera. Postojeći administrativni kapaciteti adekvatni za sprovođenje uslova definisanih propisom.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/prijedlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za realizaciju IPARD III programa opredijeljeno je 18.975.947 eura nacionalnih sredstava. Za implementaciju Predlog Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz Instrumenta pretpristupne pomoći Evropske unije (IPARD III program) nije potrebno obezbjeđivanje dodatnih sredstava iz Budžeta Crne Gore.
- Prijedlog Uredbe ne proizvodi fiskalni uticaj.
- Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Prijedlog uredbe ne proizvodi fiskalni uticaj.
- Usvajanjem ovog propisa stiču se uslovi za potpunu i nesmetanu implementaciju IPARD III programa, te nije neophodno donošenje dodatnih podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze.
- Prijedlog uredbe ne proizvodi fiskalni uticaj.
- Prijedlog uredbe ne proizvodi fiskalni uticaj.
- Prijedlog uredbe ne proizvodi fiskalni uticaj.
- Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu donošenja uredbe.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su prijedlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**
- Nije korišćena eksterna ekspertska podrška. Prijedlog uredbe je pripremljen u saradnji Direktorata za ruralni razvoj (IPARD Upravljačko tijelo) i Direktorata za plaćanje (IPARD Agencije).
- Prilikom donošenja prijedloga Uredbe izvršene su interne konsultacije, dok konsultacije šire javnosti nije izvršene.
- Prilikom konsultacija došlo je formiranja pravnog okvira za implementaciju IPARD III programa.

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**
- Nema potencijalnih prepreka za implementaciju propisa.
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je zaduženo za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa. Cjelokupna IPARD upravljačka struktura je zadužena za praćenje implementacije IPARD programa i eventualne promjene prilikom implementacije, a sve u cilju blagovremenog povlačenja EU fondova i unapređenja crnogorske poljoprivrede.
- Indikatori kojima se prate ispunjenje ciljeva su predviđeni IPARD III programom za svaku mjeru ponaosob. Glavni indikatori se odnose na broj podnijetih zahtjeva, broj uspješno realizovanih investicija, vrijednost realizovanih investicija, vrijednost podrške, broj projekata koji su modernizovali proizvodnju, broj projekata koji su dostigli EU standarde u proizvodnji i drugi.
- Za monitoring i evaluaciju je zadužena Direkcija za monitoring i evaluaciju IPARD-a i Monitoring komitet IPARD III programa.

Datum i mjesto:

Podgorica, 27.11.2025. godine

Starješina

Vladimir Joković

